

Gebruik CO2-geld voor subsidies aan Nederlandse research, niet aan elektrische auto's of ammoniak uit waterstof

Posted on 6 mei 2023 by Eduard Bomhoff

Onze ministers spreken trots over 35 miljard voor de vermindering van CO2, maar of dat een goede schatting is weet niemand. De Rekenkamer die nagaat of de overheid een behoorlijke administratie voert, heeft geklaagd over de boekhouding van het 'klimaatfonds'. En bovendien lekt de logica van het klimaatakkoord van Parijs.

Een D66-er die het kan betalen, koopt een elektrische auto van BYD uit China om haar nog-niet-zo-oude VW te vervangen. Het is de ambitie van BYD om de Duitse auto-industrie te verslaan. En dat lijkt te lukken. De autofabrieken in China schieten omhoog op de leercurve door imitatie en door eigen research, de lonen in China zijn nog steeds veel lager en de energie is goedkoper want China maakt elektriciteit uit steenkool. Alle CO2-uitstoot komt voor rekening van China, waar president Xi op

veilig speelt door milieubeloftes te doen voor het jaar 2050 en die mooi ver achter de horizon te begraven.

Twee suggesties om te schrappen en één om te investeren

35 miljard of nog meer, in ieder geval gaat het om heel veel geld. En vóór- en tegenstanders van Rutte-4 hebben er een groot belang bij om het zo gericht mogelijk uit te geven. De voorstanders omdat zij de opwarming van de aarde zien als dreiging nummer 1 voor de toekomst; de tegenstanders omdat zij de lasten dragen van dure energie, dure benzine, hoge belastingen, en te weinig geld dat overblijft voor onderwijs, zorg en huisvesting.

Hier twee suggesties om een paar miljard te schrappen en een voor de hand liggend voorstel om het zo uitgespaarde geld harder te laten werken om de opwarming van onze aarde af te remmen.

Schrappen:

1. Schrap alle subsidies op elektrische auto's. Laten we Nederlands geld gebruiken voor subsidies aan Nederlandse research, niet voor subsidies aan miljardair Elon Musk of aan Chinese staatsbedrijven. De thuismarkt van Tesla en de thuismarkt van BYD in China zijn groot genoeg om alle research te financieren. (Dit argument geldt ook voor farmacie. Medicijnen zijn veel duurder in de VS dan bij ons, want de Amerikaanse consumenten kunnen daarmee bijdragen aan de kostbare research van de Amerikaanse farmacie en wij krijgen de pillen goedkoper dan in een Amerikaanse apotheek). Bovendien zijn de subsidies op elektrische auto's, alle vrijstellingen van belasting en de gereserveerde parkeerplaatsen voor het opladen hatelijk voor wie zich geen elektrische auto kan veroorloven. De rijken krijgen subsidie ten koste van de minder rijken. Slechte economie, slechte politiek.
- Schrap voorlopig alle plannen voor ammoniak uit waterstof. We moeten niet 's werelds grootste fabriek van waterstof-ammoniak willen en voorop lopen met zo'n gevaarlijk en misschien over tien jaar al weer achterhaald proces. Laat andere landen die leercurve opklimmen en kijk het aan. Bovendien, zoals de voorstanders van nucleaire energie opmerken: van radioactief afval (kijk naar Frankrijk met al 50 jaar ervaring) is nog nooit iemand overleden; met

ammoniak zijn al veel ongelukken gebeurd. Een argument voor de Betuwelijn was destijds dat we geen wagons met ammoniak door het centrum van Breda, Tilburg en Eindhoven wilden sturen. Die voorzorg moet blijven gelden. Ammoniak is echt gevaarlijk.

Deze twee programma's deugen niet op grond van economische logica (met subsidie voor uit China geïmporteerde elektrische auto's) en uit prudentie (ammoniak-treinen). Wat er verder nog beter geschrappt kan worden – en misschien wel heel veel; uw columnist is overtuigd van deze twee punten, maar experts zullen nog meer kritiek hebben – kunnen we beter bespreken zodra het complete CO2-beleid voldoet aan de eis van een behoorlijke kosten-baten analyse.

Dat betekent een eind aan het onderschatten van de kosten door toepassing van de kunstmatig veel te laag ingeschatte 'nationale kosten' waar het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) mee wil rekenen. Het is beter dat het Centraal Planbureau die kosten-baten analyse overneemt, want het PBL is bewezen partijdig.

Investeren: 'meer budget voor Jan Tinbergen'

En nu een slimmere investering in de toekomst van de planeet: meer budget voor de drie technische universiteiten en Wageningen. Lang geleden zouden we hebben gezegd: meer budget voor professor Jan Tinbergen, 's werelds beroemdste 'ontwikkelingseconoom' en de eerste Nobelprijswinnaar in de economie.

Tinbergen gaf arme landen advies op alle terreinen: economische groei, betere statistieken, armoedebestrijding, landbouw, industrie. Prins Claus kwam ooit naar de Erasmus Universiteit en vroeg ons waarom niemand nog zo beroemd was als Tinbergen. Het goede antwoord: er zijn geen universalisten meer zoals Tinbergen.

Daarom nu meer geld voor onderzoek van landbouweconomen in Wageningen naar efficiënte landbouw, voor onderzoek van ingenieurs naar winning van zoet water uit zeewater en voor onderzoek van elektrotechnici naar betere systemen voor opslag en transport van de onbetrouwbare energie uit zon en wind. En nog veel meer – karakteristiek voor subsidies voor research is dat we niet van te voren weten waar de beste kansen zijn.

Greta Thunberg wilde vastigheid in haar jonge hoofd en riep: 'De aarde zal over vijf jaar vergaan.' De politici in Parijs deden alsof ze ook zekerheid wilden: '55% minder CO2 in 2030; 100% minder CO2 in 2050.' Grote getallen, en dat is precies waar de

jonge klimaatstrijders psychologisch behoefte aan hebben. Als mensen volwassen worden, leren ze (hopelijk) om te gaan met onzekerheid. Helaas blijven de directies van de grote pensioenfondsen, die nu aandelen Shell verkopen, onvolwassen en lopen mee met kinderen die absoluut zeker zijn (hoe kunnen ze?) dat Shell met al die researchers en laboratoria in de toekomst nooit meer nuttige research kan doen naar energie en daarom verkocht en bestreden moet worden.

Drie strategieën voor één serieus probleem

We moeten een sterke combinatie vinden van CO2 verminderen, de nodige aanpassingen financieren en inzetten op innovatie. Dat zijn drie strategieën voor één serieus probleem: de opwarming van de aarde. Van die drie is innovatie per definitie het meest onzeker, maar kijk naar de geschiedenis en zie hoe veel eerdere problemen zijn opgelost door betere ideeën, betere technieken en betere geneeswijzen.

Het lijkt dat de Nederlandse kiezers een afstraffing willen van de kinderlijke, kostbare zekerheden van ministers als Jetten, Kaag en Van der Wal. Het volgende, hopelijk meer volwassen team van ministers kan respect terugwinnen door een goede balans te organiseren tussen minder CO2, betere aanpassing aan een warmere toekomst, en meer vertrouwen op innovatie.

Eduard Bomhoff is oud-hoogleraar economie aan de EUR, Nyenrode en Monash University. In 2002 was hij vicepremier in het kabinet Balkenende 1.

Het zijn de **donateurs** die Wynia's Week mogelijk maken. Doet u al mee? Doneren kan op verschillende manieren. Kijk [HIER](#). Hartelijk dank!